ఈవెంట్ మేనేజర్

ఇప్పటి మాటా! ఎప్పుడో యాభై ఏళ్ళనాటిది. రెండో ప్రపంచ యుద్ధం డిప్రెషన్‌లో చిత్తయి కుదేలయిన కుటుంబంలో పెద్ద పిల్ల పెళ్ళి. అదీ మేన మామతో, గుడి సత్రంలో. ఎవరు మగపెళ్ళివారో, ఎవరు ఆడపెళ్ళివారో ఖచ్చితంగా చెప్పలేని పరిస్థితి. పెళ్ళివారి బస్సు సత్రం ముందు ఆగగానే పెళ్ళి కూతురి తల్లి వియ్యపురాలిని కావలించుకుని 'అమ్మా' అంటూ బావురుమంది.

'తప్పు! తప్పు! శుభమా అంటూ పెళ్ళివారొస్తే అలా కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకో కూడద'ని పెద్దవాళ్ళు కేకలేశారు. ఆ ఏడుపేదో అప్పగింతలయ్యాకంటూ కన్యా దాత కసురుకున్నాడు.

'మీ ఇంట్లో అందరూ ఇంతే! మనసులు మహాకఠినం! మన చిట్టిగాడుం డుంటే ఈవేళ ఎంత సందడి! అక్కని నేలమీద నడవనిచ్చేవాడా? మీరొక్కరే అన్ని పనులూ నొల్లుకుంటూ సైకిలు మీద తిరిగేవారా? నా బతుకే పాపిష్టిది' - ఐదేళ్ళనాడు రెండు రోజుల జ్వరంతో కన్నుమూసిన కొడుకుని తల్చుకుని మళ్ళీ ఇంకొక్క వరస కళ్ళనీళ్ళాపుకుంటూనే తమ్ముడికి, అదే కాబోయే అల్లుడికి హారతిచ్చింది. ఆ రోజులలో మనుషులు పోయి పదేళ్ళయినా కూడా శుభాశుభా లప్పుడు అయినవాళ్ళు కనిపిస్తే కళ్ళనీళ్ళు నదులుగా ప్రవహించేవి. మరిప్పుడు ఎవరైనా పోయారని పలకరిద్దామని ఏ మర్నాడో వెడితే పిజ్జాలో బిరియానీలో తెప్పించుకుని, సీరియల్స్ చూస్తూ తింటూ ఉంటారు పోయినవాడి ఫొటో ముందుంచిన అగరొత్తుల పొగకి దగ్గుతూ. విషాదాన్ని వెంటనే మర్చిపోవడం ఇప్పటి పద్ధతి. ఒక్క రాజకీయ నాయకులు పోతే మాత్రం టి.వి. సాక్షిగా దేశ మంతా మూడు రోజులేడుస్తుంది.

బస్సు దిగిన వాళ్ళు పెద్ద పెళ్ళివారిలా డాబుగా ఏం లేరు. తెల్లారగట్ల లేచి బస్సులో కోటిపల్లి రేవుకొచ్చి గోదారి దాటి, మళ్ళీ బస్సెక్కి నాలుగింటికి విడిదికి చేరిన వాళ్ళెంత నీరసంగా దుమ్ముకొట్టుకు పోయుంటారో అలాగే ఉన్నారు. అందరికీ ఆడపెళ్ళివారి సత్తా మీద అనుమానమే. పాపం ఉత్తినే భయపడ్డారు గానీ సత్రమైనా ఎంత కళకళలాడిపోతోందో! ఎటు చూసినా ముగ్గులే. ఎన్ని రకాలో. నడవలోనూ, మెట్లమీదా, గదుల్లోనూ వేసిన ముగ్గు వేయకుండా కళ్ళు చెదిరిపోయేటట్టు. ఇంక రాత్రి పెళ్ళి జరగాల్సిన హాల్లో

అయితే పెద్ద కళ్యాణ మండపం ముగ్గు. పెళ్ళి కొడుక్కి అతని స్నేహితులకీ అని కేటాయించిన గది వాకిటికి నెమళ్ళు అల్లిన లేసుల తోరణం. అందులోనే చెరోపక్కా వధూవరుల పేర్లు కూడా అల్లికలో వచ్చేశాయి.

'ఏవే కావుడూ! ఈ ముగ్గులన్నీ మన స్వర్ణగాడు పెట్టినవేగా! ఈ లేసెప్పు డల్లిందే?' అంటూ అత్తగారు, మనవరాలు అంటే కాబోయే కోడలి పనితనాన్ని చూసి మురిసిపోయింది.

'ఫలహారాలు కానిద్దురుగాని రండి' అంటూ చిన్న విస్తళ్ళేశారు. వీళ్ళు అద్దె కుండే ప్లీడరు గారి భార్య తన నోముల్లో నందికేశుడి శనగలు, పరవాన్నం మిగిలిపోయాయని బాధపడుతుంటే 'మా మనవరాలి పెళ్ళిలో చెల్లించేసు కోండ'ని చెప్పి ఆవిడకి సాయంచేసి పెట్టింది పెళ్ళికూతురి బామ్మ సరమ్మగారు.

'సరి! సరి! ఫలహారాలంటే ఏ ఉల్లిపాయ పకోడీలన్నా ఉంటాయనుకున్నా! ఈ నందికేశుడి ప్రసాదాలా?' అని వెక్కిరిస్తూనే పెళ్ళికొడుకు పెద్ద బావగారు ఆ నాలుగ్గింజలూ నోట్లో వేసుకున్నాడు. ఆకలి మహాత్మ్యం అలాటిది మరి!

'బావా! నా మాట దక్కించు! స్వర్ణ నీ కూతురే అనుకో' అని దణ్ణం పెట్టింది కాముడు. ఇంటికి పెద్దల్లుడంటే వియ్యంకుడి కన్నా పవర్‌ఫుల్ కదా మరి. అందరూ తలోపక్కనా సామాన్లు సర్దుకుని స్థిమితపడ్డాక వియ్యపురాలిని పలకరించేందుకు విడిది గదికి వెళ్ళింది సరమ్మగారు.

'ఏం వదినా! ప్రయాణంలో ఇబ్బంది పడలేదు కదా! అన్నగారేరీ కనబడ్డం లేదూ! ఇదిగో ఈ పట్టు మేం అడపెళ్ళివారం. మీరు మగపెళ్ళివారై పోయారు. మీకు చేయాల్సిన మర్యాదలన్నీ మీ అమ్మాయికే అప్పజెప్పా. అన్నీ అడిగి చేయించుకోండి. రెండింటికి స్నాతకం పీటలమీద కూచోవాలిట. ఇంక మా బంగారుతల్లి స్వర్ణగాడు మీ ఇంట్లో అడుగుపెట్టిందంటే మీకెలా కలిసొస్తుందో చూడండి? దానిది మహారాణి జాతకం. ఎవరు దాని చెయ్యి పట్టినా ముద్రికా యోగం తప్పదని అది పుట్టినప్పుడే వాళ్ళ తాతగారు రాసుంచారు. ఇంక మన భాస్కరం కలెక్టరయేది ఖాయం. అంతా మీ అదృష్టం వదినా! మా ఇంటిపిల్ల మీ ఇల్లు మెడుతోంది. ముగ్గులు చూశారా! మూడు రోజుల్నుంచీ పొద్దున్నే వచ్చి సాయంత్రం వరకు గుడినిండా కూడా వేసేసింది. పూజారి గారు ఎంత సంతోషించారో. ముహూర్తం టైంకి స్వామివారి తరపున పూలహారాలు పంపిస్తా నన్నారు. ఇంక నే మళ్ళీ కనిపిస్తా' అంటూ వచ్చినావిడ వెళ్ళిపోయింది. మాట్లాడా ల్సినవన్నీ మాట్లాడేయడమే కానీ ఎదుటి వాళ్ళని నోరిప్పనిచ్చే స్వభావం కాదు

సరమ్మగారిది. బిక్కమొహం వేసుకుని తలాడించడమే తప్ప నోరు పెగిల్తేనా పెళ్ళి కొడుకు తల్లికి! పిల్లనిచ్చుకున్నామన్ని చెప్పి పాతికేళ్ళుగా అణిగిమణి గున్నావిడకి ఇప్పుడు కొత్తగా వియ్యపురాలి హోదా ఏం వస్తుంది? జిల్లా మొత్తంలో ఎవరన్నా సరమ్మగారి ముందు నోరిప్పడమే! ఇంకేమైనా ఉందా!

అప్పుడు నోరు పెగిలింది పెళ్ళి కొడుకు నాలుగో అక్కగారికి. అమ్మో అదేంటే అలా బిగుసుకుపోయావ్. మరీ విచిత్రం! తానొక్కతికే మనవరాలైనట్లు. దాన్ని చేసుకోవడం మన అదృష్టమన్నట్లు మరీ ఇంత గడుసుతనమా? పదివేల రూపాయల కట్నాన్ని కాదనుకుని అక్క మొఖం చూసి పిల్లని నువ్వు కడుపులో పడేసుకుంటుంటే, కాస్తన్నా గౌరవం లేకుండా! రేపు నిజంగా మన బాచిగాడు పరీక్ష పాసైతే వాళ్ళ గొప్పదనం వల్లే అంటుందేమో!

'పోన్లే! ఎవరి గొప్ప వల్లయితేనేం. వాడీ పరీక్ష గట్టెక్కి ఉద్యోగస్థుడైతే ఇంక మాకే బెంగా లేకుండా వాడి దగ్గిర పడుండచ్చు. రెండేళ్ళ నించీ ఏ ఉద్యోగంలోనూ చేరకుండా రాత్రనక, పగలనక కష్టపడ్డాడు పిచ్చి నాగన్న. ఎన్నో అనుకుంటాం! ఎవరి అదృష్టాలెలా ఉంటాయో ఎవరికి తెలుసు? మన కావుడ్నిచ్చినప్పుడు వీళ్ళది మూడూళ్ళ కరణీకం, ముప్పై పుట్ల భూమి. వాళ్ళ ఊళ్ళో ఎవరి పెళ్ళన్నా మంగళ సూత్రాలూ, మధుపర్కాలూ ఆవిడచేత్తో ఇవ్వాల్సిందే. ఎన్ని వందల పెళ్ళిళ్ళయ్యాయో ఆవిడ చేతుల్లో. కాలమహాత్యం కాక పోతే విస్సన్న పంతులు గారి మనవరాలి పెళ్ళి పక్క ఊళ్ళో దేవుడి గుడి సత్రంలో జరగడం ఏవిటి చెప్పు! కాలం ఎంతటి వాడ్నయినా వంచుతుం దంటారు గానీ ఈవిడ్నేం చెయ్యలేకపోయింది. ఆస్తులు హరించిపోయినా ఝూంకారం పిసరంతైనా తగ్గలా!' అని కూతుర్ని కాస్త హెచ్చరించింది.

'ఊరికే పోతాయేవిటీ ఆస్తులూ! మావిడిపళ్ళు ఎవరెక్కువ తింటే వాళ్ళకి బహుమానాలని చెప్పి కాపు అంతా ఊళ్ళో పిల్లలచేత తినిపించీ, ఎక్కడా పెళ్ళి కావాల్సిన పిల్లలు కనబడకపోతే ఓ పాలేరాడికి ఆడవేషం వేసి, ఇంకో పాలేరాడి కిచ్చి మూడు రోజులు, బోగం మేళంతో సహా పెళ్ళి చేసీ, ఇడ్డెన్ల పద్దని చెప్పి సుబ్బయ్య శెట్టికి వారానికో వెండి గ్లాసు పంపించీ, ఇలా ఒకటా, రెండా ... ఇదేగా వీళ్ళు చేసిన నిర్వాకం. చూడు పాపం! పిల్ల జమీందారల్లే పెరిగిన చిన్న బావ ఇప్పుడు మండుటెండలో సైకిలెక్కి తిరుగుతూ, కాంట్రాక్టరు దగ్గర మేస్త్రీ ఉద్యోగం చేస్తూ రెండు గదుల కొంపలో ఒక్కడూ ఇంటి భారాన్ని మోస్తూ! ఇన్నేళ్ళయి కాపురానికొచ్చినా అక్కకి ఏ విషయంలోనూ నోరెత్తడానికి లేదు

కదా! అదో వెర్రిబాగుల్ది. 'ఆ' అన్నా, 'ఊ' అన్నా అన్నిటికీ బావురుమనడం తప్ప ఏమీ తెలియదు. అందుకే మనమందరం ఆవిడకి లోకువ. అక్కలాగే చేతకాని వాళ్ళం అనుకుంటోంది." ఆడబడుచు కదా మరి. మాట్లాడకుండా వుండలేకపోతోంది!

"సర్లే! నాన్నగారు పేకాటలో కూచున్నట్లున్నారు. నువ్వు వెళ్ళి నాన్నగారి దగ్గిర పది రూపాయలుంచి, పర్సు పట్టుకెళ్ళి బాచికిచ్చేయి. తిరుగు ప్రయాణంలో అవస్థపడిపోతాం. పెద్దాడ సూరం పిన్ని పిల్లలంతా ఆటలో దూరినట్లున్నారు. ఆఖరి దమ్మిడీ అయ్యే వరకూ వదలరు." పేకాటలో స్థిరపడిపోయిన పెళ్ళి పెద్ద పర్సు దాచేందుకు కూతుర్ని పంపించింది.

ఒకప్పుడు తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో దర్జాలకీ, ధారాళానికీ పేరు పడ్డది విస్సన్న పంతులు గారి కుటుంబం. ఆరుగురన్నదమ్ములకీ ఆయనే పెద్ద. అయనకి ఒక్కడే కొడుకైనా లంకంత లోగిట్లో ఎటు చూసినా జనమే. ఎవరికీ ప్రత్యేకించి చదువులూ లేవు. పనులూ లేవు. కరణీకం పనులూ, వ్యవసాయం పనులూ అన్నీ ఆయనే చూసుకునేవాడు. ఇంట్లో ఆడవాళ్ళందరూ రకరకాలు వండుకోవడం, తిన్నంత తినడం, పారేసినంత పారేయడం, రెండ్రోజులకోసారి గూడుబండి కట్టుకుని కాకినాడెళ్ళి మూడాటలూ చూసి తెల్లారాక ఇల్లు చేరడం. ఇంక మగవాళ్ళయితే పగలంతా పేకాట. సాయంకాలం వేట. డిప్రెషన్ దెబ్బకి పైకి ఎవరికీ చెప్పుకోలేక, మింగలేక అప్పులవాళ్ళ నూరుకోబెట్టలేక ఉన్నట్టుండి రాత్రి నిద్దట్లోనే ప్రాణాలు వదిలారు పంతులుగారు. అప్పుడందరూ కళ్ళు తెరచి ఆవలిస్తూ ఆలోచించే లోపే సమయాతీతమై పోయింది. ఆస్తులమ్మడం తప్ప ఎవరికైనా ఏ పనైనా చెయ్యడం వస్తే కదా! అయిదారేళ్ళు గడిచేటప్పటికి పొలాలూ భూములూ తోటలూ ఆ ఊరి కామందులకీ, కరణీకాలు దూరపు దాయాదులకీ అమ్మేసుకుని చెల్లాచెదురైపోయి తలోచోటా నిజంగానే తలదాచుకుని బతుకుతున్నారు. కానీ ఇంత ఆస్తి ఇలా పల్లాములై పోయిందని గానీ, డెబ్బై రూపాయల జీతానికి కొడుకు ఎర్రటెండలో మేస్త్రీ ఉద్యోగం చేయాల్సి వచ్చిందని గానీ, నలుగురాడపిల్లలూ, ఇద్దరు మగపిల్లలూ చకచకా ఎదిగొస్తున్నారని గానీ. సరమ్మగారికే బెంగా లేదు. ఎవడి తలరాతెలా ఉంటే అలా జరుగుతుందని ఆవిడకో గట్టి నమ్మకం.

ఆ ఇంట్లో సరమ్మగారు తప్ప మిగతా వాళ్ళంతా అనామకులే అయినప్పటికీ పద్దెనిమిదేళ్ళ మనవరాలు స్వర్ణ మాత్రం నిజంగా బంగారు బొమ్మే!

బామ్మకి తగ్గ మనవరాలు. ఏ పని చేసినా వచ్చువరం ఉండవు. ఓ లేసులల్లడ మేనా, ముగ్గులు పెట్టడమేనా, గోరింటాకులు పెట్టడమేనా, ఎవరి పెళ్ళికెళ్ళినా రకరకాల పువ్వుల జడలెయ్యడమేనా అన్నిట్లోనూ ఫస్టే! అవన్నీ చూసే కదా పాపం బాచిగాడనబడే భాస్కరం మనసు పారేసుకున్నదీ! భాస్కరానికి బయట సంబంధం చేసుకుంటే వాళ్ళిచ్చే పదివేలు కట్నంతో ఆఖరిదాని పెళ్ళి చేయా లనుకున్న ఇంటిల్లిపాది ప్లాన్లూ తల్లకిందులైపోయాయి. 'మరి చెల్లాయి పెళ్ళే లారా? అంటే 'నే అప్పు చేసి పెళ్ళి చేసి తరవాత తీర్చుకుంటానమ్మా! స్వర్ణని కాదంటే నేను పెళ్ళే చేసుకోన'ని భీష్మించుకు కూచున్నాడు. మావయ్య చేసు కోకపోతే నే నూతిలోకి దూకి ఛస్తానని ఇది బెదిరింపు. ఇంక ఎవ్వరూ మారు మాట్లాడకుండా, బాచిగాడి పరీక్షలవగానే ముహూర్తాలు పెట్టుకున్నారు. కన్యా దాత ఆఖరి చెక్క అమ్మేసి రెండు వేలు తెచ్చి వీళ్ళ చేతుల్లో పెట్టగానే అది పట్టుకెళ్ళి చెల్లాయి పెళ్ళివారికి కట్నం అడ్వాన్సిచ్చేశారు. ఇంక ఇప్పుడు పెళ్ళి ఖర్చులకి అటూ ఏవీలేదు, ఇటూ లేదు. ముహూర్త బలం వల్ల ఆ శుభకార్యం జరగాల్సిందే.

'మా మనవరాలు పుట్టినప్పుడే మా పెద్దవాళ్ళు కట్టించిన వీరేశ్వరుడి గుళ్ళో పెళ్ళి చేస్తామని మొక్కుకున్నాం' అని చెప్పి సరమ్మగారు వాళ్ళు కాపురం ఉంటున్న ఊళ్ళో సత్రంలో పెళ్ళి అని నిర్ణయించేసింది. అందరికీ కార్డు మీద చేతిరాత ఆహ్వానాలే. శుభలేఖల ఖర్చెందుకు ఊళ్ళో వాళ్ళని బాగుచేయడానికి కాకపోతే! మరుదులకీ ఆడపడుచులకీ తేవాల్సిన బహుమతులన్నీ పురమాయిం చింది. రామ్మూర్తి పానకం బిందెలూ, కాళ్ళు కడుగు పళ్ళెం, సుందరీ వాళ్ళు మధుపర్కాలూ, సుబ్బులు పెళ్ళికొడుక్కి వాచీ, రాజారాం వాళ్ళు అప్పగింతల బట్టలూ, పెద్ద మేనత్త చేత్తో తలా రెండొందలూ అయిదు రకాల ఫలహారాలు ఇలా పెళ్ళి కూతురికిచ్చే సారెతో సహా అన్నీ ఏర్పాటుచేసింది. కాని ఎంత చేసినా మరి ఆ రోజుల్లో ముహూర్తం అయ్యాక పెట్టేదే పెళ్ళి విందు కదా! క్లుప్తంగా చేద్దామన్నా రెండు భోజనాలు రెండు టిఫిన్లూ తప్పడం లేదు. దగ్గిర వాళ్ళే వందమందవుతున్నారు.

నందికేశుడి పేరు చెప్పి మధ్యాహ్నం టిఫిన్లు గట్టెక్కారు. తెల్లారగట్ల లేచి ఎండలో ప్రయాణం చేసి వచ్చారేమో మగ పెళ్ళి వారంతా సొమ్మసిల్లి పడు న్నారు. రాత్రి వంటలవుతున్నాయి. వంట చేసేది ఒక ముసలాయనా, మనవడూ. వాళ్ళూ సత్యంజట్టులో వాళ్ళే. కాని పెద్దజట్టు మొత్తం కాకినాడ

తాసీల్దారు గారి అమ్మాయి పెళ్ళికి బుక్కయిపోయింది. సత్యం మాత్రం ఏడు మైళ్ళు సైకిల్ మీద తిరుగుతూ అటూఇటూ మాట రానీయకుండా చూస్తు న్నాడు. అరటికాయుప్మాకూర, కందిపొడి, గోంగూర, దోసావకాయ, పప్పు పులుసు చిన్నవడ్డన లడ్డు అన్నీ సరిచూసుకుని ఇంక నే వెడుతున్నానని అమ్మ గారికి చెప్పాలనుకుంటూ ఆరున్నరకల్లా సైకిలెక్కి వెళ్ళబోతున్న సత్యం ఒక్క సారి ఆగిపోయి చూస్తూ నిలబడిపోయాడు.

తెల్లగా మెరిసిపోతూ రంగురంగుల జంపఖానాలు అలంకరించుకుని పువ్వుల దండలు, చమ్కీలు సింగారించుకుని గంటలు మోగించుకుంటూ నిజమైన పెళ్ళివారిప్పుడొస్తున్నారా అన్నట్టు పాటలూ, పద్యాలతో హోరెత్తుతూ సత్యం ముందు బళ్ళు. ఆడామగా పట్టుబట్టలతో, ఉన్న అన్ని నగలతో, సెంటు సువాసనలతో, పిల్లా పాపా కలిసి అథమపక్షం నాలుగొందల మంది. ఇంకా ఎంతమందున్నారో వెనకబడ్డ బళ్ళు వచ్చి కలుస్తున్నాయి.

'దండాలు పెద్దమ్మగారూ,' 'సంతోషం అమ్మగారూ,' 'ఇంకా మా మీద దయుంచారండమ్మా', 'మన బామ్మర్ది గారికే ఇత్తన్నారంటగా', 'అబ్బో ఎంత బాగుండారో!' 'ఇక మన బంగారమ్మ కలెక్టరు గారి భార్య అయిపోతారన్నమాట! ఇలా పట్టరాని సంతోషంతో వానాకాలపు జల్లు మీద జల్లులా జడివానలా ఒకటే జనం. ఊర్నించి పెళ్ళిబళ్ళు వచ్చాయని విని సరమ్మగారు వాకిట్లోకి వచ్చింది.

'ఏం కనకయ్యా బాగున్నావా? మమ్మల్ని మర్చిపోయావనుకున్నా, ఏరా కన్నలూ అప్పుడే మనవడుట్రా నీకూ, ఏం పేరు పెట్టావు? బాపినీడు గారూ మా మూల పొలం ఎలా ఉంటుందోనని వెనకాడారు. మొన్న నలభై అయిదు బస్తాలయ్యాయట కదా!' ఇలా ఒక్కొక్కళ్ళనే పలకరిస్తోంది. అందరికీ వాకిట్లో జంపఖానాలు పరిపించి కూచో పెట్టించింది. కోడలు కంగారు పడిపోతోంది. 'అత్తయ్యా! ఎలా? ఎలా? అంటూ భయానికి అప్పుడే ఆ అర్భకురాలి కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరుగుతున్నాయి.

'నువ్వు మాట్లాడకుండా ఇక్కడ నించి పోయి మీ అమ్మతో కబుర్లు చెప్పుకో! విడిదిల్లు విడిచిపెట్టి రాకు. మన చవటని నేనోసారి పిలిచానని చెప్పు' అని కోడలికి అర్డరేసింది. అదెవరో తెలుసు కాబట్టి కావుడు వెంటనే వెళ్ళి పోయింది. ఇంకా అప్పటికి ఆ సత్రంలో కరెంటు దీపాలు లేవు. అన్నీ నూనె దీపాలే. వాటికన్నా గాడిపొయ్యి వెలుతురే మెరుగ్గా ఉంది. భోజనాల టైంకి

వెలిగించుకోవచ్చునని చెప్పి రెండు పెట్రోమాక్స్ లైట్లు తెప్పించుంచారు. కాసే పటికి ఆవిడగారి వంశోద్ధారకుడు కన్యాదాత వణుక్కుంటూ వచ్చాడు 'ఏవిటే అమ్మా! పిలిచావుట' అంటూ.

'నే బతికుండగా తీరువొస్తుందటరా నీకు! మన ఊళ్ళో పెళ్ళి పెట్టుకుంటే తట్టుకోలేమని చెప్పేగదా. దిక్కుమాలిన వాళ్ళల్లా ఈ సత్రంలో చేస్తున్నాం, చిన్నప్పుడే మొక్కుకున్నామని పుట్టెడబద్ధాలాడీ! ఎక్కడెక్కడి వాళ్ళకో అయిదు రోజుల పెళ్ళి చేసిన దాన్ని సొంత మనవరాలి పెళ్ళి అర్ధరాత్రి ముహూర్తం ఏరికోరి పెట్టించి గుట్టుచప్పుడు కాకుండా కానిస్తుంటే నీకేవన్నా చీమకుట్టి నట్లన్నా ఉందా! బాధ్యత ఎప్పటికి తెలుస్తుందిరా? మన ఊరెప్పుడెళ్ళావ్? వీళ్ళందరినీ ఎప్పుడు పిలిచావ్? పోనీమంటే ఇలా పిల్చానని నాతో మాట మాత్రమైనా చెప్పావా? మన ఇల్లమ్మేశాక నేనావూళ్ళో అడుగుపెట్టానా? ఇప్పుడే గంగలో దూకమంటావురా?'

ఆవిడ మాటలు వింటున్న సత్యం కల్పించుకున్నాడు.

"కంగారు పడకండమ్మా. నేనో గంటాగి వెడతాగా! ఇప్పటి మటుకు అన్నీ సరిపోతాయి. ఒక్క మూట బియ్యం పడేయించండి చాలు. మీకు మాట రానిస్తానా' అంటూ ఎక్కిన సైకిలు దిగి, అరటి గెల ముందేసుకున్నాడు సత్యం.

'ముహూర్తం పెట్టడానికి పేరయ్య శాస్త్రిగారు మనింటికి వచ్చినప్పుడే అడిగానే ఓ అయిదొందలు పెళ్ళి నాటికి సద్దమని. శివరాత్రెళ్ళాక రమ్మన్నారు. ఆ డబ్బులు తీసుకోడానికి వెళ్ళినప్పుడు అబ్బాయి గారిటొచ్చేరేంటో అని అందరూ అడుగుతుంటే మిమ్మల్ని పెళ్ళికి పిలవడానికి వచ్చారని ఆయన చెప్పారు. ఒకళ్ళకి చెప్పి ఇంకోళ్ళకి చెప్పకపోతే బాగుండదని అందరికీ చెప్పొచ్చా. శుభలేఖలివ్వలేదు గదా ఎవరూ రారేమోలే అని నీతో చెప్పలేదు. నిజంగా ఇంతమందీ వస్తారనుకోలేదే.' 'సర్లే! వాకిట్లో అందరినీ జాగర్తగా పలకరించు. పాపం వాళ్ళేవేళప్పుడు బయల్దేరారో! దాహం కనుక్కో. భోజనాలు ఏర్పాటుచేసి పిలుస్తా' అంది.

పెళ్ళికని వచ్చిన రైతులెవరూ చేతులూపుకుంటూ రాలా! పది అరటి గెలలూ, గుమ్మడి కాయలూ, అనపకాయలూ, బండెడు ఘుమఘుమలాడి పోయే చిన్న రసాలూ, పెళ్ళి వేళ దాహానికని కొబ్బరి బొండాలూ, అయిదు వీశల నెయ్యీ, అరిశలూ అన్నీ తెచ్చారు గానీ బియ్యంమూట మాత్రం ఎవరూ తేలేదు. ధైర్యంగా మిగతా వంట కానిస్తున్నారు. ఎసళ్ళు మరిగిపోతున్నాయి

ముందు మగపెళ్ళివారి భోజనాలవుతున్నాయి. వంటసావిట్లో సత్రంగుండిగలు మెరిసిపోతున్నాయి. ఆవిడ నెమ్మదిగా ప్రభాకర్ణాన్ని పిలిపించింది.

'ఒరే! దొడ్డిగుమ్మం దగ్గరికి కళ్ళిగాడ్ని బండి తోలుకురమ్మను! ఇదిగో ఈ గుండిగట్టికెళ్ళి కాస్త అసింటా ఉన్న ఏ కొట్లోనో పెట్టి బస్తా బియ్యం మంచివి వేయించుకురా! ఎవరికంటా పడకూడదు. తెల్లారేటప్పటికి విడిపించుకుంటాం అని చెప్పు. ఇక్కడున్నట్టు రావాలి. ఈ విషయం బయటకి పొక్కిందో అదిగో ఆ గుళ్ళో కూచున్న మూడోకంటివాడి సాక్షిగా ఈ నూతిలోకి తోసేస్తా నిన్ను! వినిపిస్తోందా?' వాడు మహా అసాధ్యుడు. నెమ్మదిగా గుండిగ నీళ్ళు పారబోసి బండిలో పెట్టుకునెళ్ళి పావుగంటలో బియ్యం బస్తాతో తిరిగొచ్చాడు.

'ఎవరన్నా చూశారేమిత్రా?'

'లేదు. దొడ్డా! కొట్లో కూడా వెలుతురు లేదు. తెల్లారేలోపు వచ్చి తీసు కుంటాం అని తీసుకొచ్చా... అవునూ! ఇప్పుడు లేని డబ్బులప్పుడెక్కడ్నుం చొస్తాయే?'

'నీ అత్తారిస్తార్లే వెధవా! అన్నీ ఆరాలే! ఇంక ఇక్కడ చేసింది చాలు గానీ పోయి వడ్డన కలుస్తోందో, లేదో చూడు. అరటికాయ ముక్కల్లో అగరొత్తులు గుచ్చారో లేదో! కళ్ళిగాడ్ని రాయబారం పద్యాలందుకోమన్నానని చెప్పు!'

ఆఖరి బంతి భోజనాలవుతుండగానే పెళ్ళి కూతురికి తలంటు పోయ డానికి వెళ్ళిపోయింది. పెద్ద తలకట్టు, సాంబ్రాణి పొగేసి చిక్కులు తీసి పొడుగు మొగ్గలూ కనకాంబరాలూ దవనంతో వదులు వదులుగా వంకీల జడ. జడ కుప్పెలు. జడ చూస్తేనే కళ్ళు తిప్పుకోలేం. ఎప్పుడో ఏణ్ణర్థం నించీ దాచుంచిన తోపురంగు ఆరణి పట్టుచీర ప్లీడరుగారి అబ్బాయి పెళ్ళికి కావుడికి పెట్టింది ఇప్పుడు గౌరీపూజకి అక్కరకొచ్చింది. కోరుకున్న మొగుడు దొరికాడన్న సంబ రంతో కళకళ్లాడిపోయే ఆ చక్కదనానికి వేరే అలంకారాలెందుకుట.

నాలుగుంపావుకి ముహూర్తం అయింది. స్వామివారి తరఫున వచ్చిన గుండుమల్లె పూలదండలతో పెళ్ళి మండపం గుబాళించిపోయింది. వాళ్ళిద్దరి తలంబ్రాల పోటీ కాదుగానీ చుట్టూ మూగిన పిల్లమేళం నెత్తిన కూడా అక్షింతలు కనిపించాయి. పెళ్ళికొడుక్కి పిల్ల ధ్యాస తప్ప వేరే ఏ ధ్యాసా లేదు. ఇక చది వింపులు మొదలయ్యాయి. అన్నీ విస్సన్న పంతులుగారి మనవరాలు చి॥ సౌ॥ స్వర్ణలతాదేవికే. పెద్దిరాజుగారూ, కనకయ్యగారూ, బాపినీడుగారూ, వెంకాయప్ప

గారూ, సీతయ్యశెట్టిగారూ, భద్రిరాజూ, వెంకట్రావుడూ.. చదివింపులవుతూనే ఎండెక్కే లోపల ఊరు చేరాలని బళ్ళు బయల్దేరాయి. ఫలహారాల పర్యవేక్షణకి వంటసావిట్లోకి వెళ్ళింది కళ్ళు తుడుచుకుంటూ సరమ్మగారు. ఊళ్ళోకి బండెక్కి షికారెళ్ళిన గుండిగ మళ్ళీ వచ్చి నేస్తాల సరసన ఏవీ ఎరగనట్లు గట్టెక్కింది.

అప్పగింతలై పెళ్ళివారెళ్ళిపోయాక చూసుకుంటే అన్ని ఖర్చులూ పోనూ, రెండొందల రొఖ్ఖం, మూడు నెలల గ్రాసం మిగిలాయి. సత్యం చేతిలో యాభై రూపాయలు పెట్టబోతే 'వద్దంటే వద్దు! స్వర్ణమ్మ నాకేవీ కాదా' అంటూ దణ్ణం పెట్టి సైకిలెక్కి వెళ్ళిపోయాడు.

అలా మావయ్యని వరించి పెళ్ళాడిన స్వర్ణ, తాతగారు రాసిన జాతకం పొల్లుపోకుండా మగడికి ముద్రికాయోగం పట్టించి, బామ్మ దీవెనలు ఫలించి తన ఇల్లు వేయిళ్ళ మొదలై, చుట్టాల సురభి అయి, బంధువుల భాగ్యశాలి అయి, నూలు లేని పుట్టం కట్టుకుని, లక్కలేని సొమ్ములు పెట్టుకుని తన పెళ్ళి స్వర్ణోత్సవం కూడా జరుపుకుంది.

ప్రస్తుతం అమెరికాలో పుట్టి పెరిగిన తన మనవరాలి పెళ్ళి ఏర్పాట్లు చేయాలని తాపత్రయపడుతోంది. మాటిమాటికీ బామ్మని తల్చుకుంటూ ఆవి డెంత కష్టపడిందోనని నిట్టూరుస్తోంది. ఇంకా ముహూర్తం నెల్లాళ్ళుంది. ఆడ పెళ్ళివారూ, మగపెళ్ళివారూ అందరూ అక్కడ్నించి రావాల్సిందే. ఇక్కడ లంకంత కొంపలో పెద్దవాళ్ళు తప్ప ఎవరూ లేరు. పెళ్ళి కూతురికి ఇండియా లోనే పెళ్ళి చేసుకోవాలని మనసేయడంతో ఇరుపక్షాల వారూ సగం బోయింగు మాట్లాడుకుని వస్తారుట ముహూర్తానికి మూడు రోజుల ముందు. 'ఎలాగో! ఏవిటో! ఏం చెయ్యాలో' అని కంగారు పడుతుంటే భాస్కరరావు గారి గొంతు వినిపించింది.

'ఇదిగో బంగారూ! విశ్వం ఫోన్ చేశాడు. పెళ్ళి పనులన్నీ ఎవరో ఈవెంట్ మేనేజరుట. వాళ్ళకప్పజెప్పాడుట. మనిద్దరం దేనికీ హైరానా పడక్కర్లేదు. అన్నీ వాళ్ళే చూసుకుంటారుట.

'మనల్ని కష్టపెట్టకూడదని వాడికెంత తాపత్రయమో! పోనీలే ఇదీ మన మంచికే.'

'ఎందుక్కాదు! మనకన్నా పుచ్చుకునే వాడికి మరీ మంచిది. మూడు లక్షల అడ్వాన్సు!'

'అడ్వాన్స్ మూడైతే మొత్తం బిల్లెంతవుతుందో! ఇంతకీ అన్ని లక్షలుచ్చు కుని వాళ్ళేం పనులు చేస్తారో!'

'పెళ్ళి పిలుపులు, రిజర్వేషన్లు, హోటళ్ళు, పెళ్ళి బ్రాహ్మణులు, వీడి యోలు, వాయినాలు, బహుమతులు, రిసెప్షను కచేరీ .. ఒకటేవిటి మూడు ముళ్ళేయడం తప్ప అన్నీ వాళ్ళే చేస్తారుట. పెళ్ళిపెత్తనం చేద్దామని ఆశపడ్డట్టు న్నావ్ పాపం! మనం వాళ్ళెక్కడ కూచోమంటే అక్కడ కూచోవాలి. పెట్టినది తినాలి! అన్నట్లు కాయితం పెన్ను పట్రా. మన వాళ్ళ లిస్టు తయారు చేద్దాం - అదొక్కటే మనం చేయవలసిన పని.'

పెన్నందిస్తూ అడిగింది - 'మరి పెళ్ళికొడుకు తల్లి ముహూర్తానికి చీర తెచ్చుకుంటుందా? లేకపోతే అత్తగారి లాంఛనంచీర ముందే ఇచ్చేయ మంటుందా?'

'నాకేం తెలుసు! వెళ్ళి గుండిగ నడుగు తెలుస్తుంది.'

'గుండిగనడగడమేం ఖర్మ. ఏకంగా బామ్మనే అడుగుతాను రాత్రి కల్లో కొచ్చినప్పుడు. అయినా ప్రేమ పెళ్ళంటారు. ఇంత ఖర్చేమిటో! నాకప్పజెపితే ఒక్క లక్ష మిగిల్చి ఏ పేదింటి పిల్లకో అక్షింతలు పడేయించకపోదునా! డబ్బు లక్ష్యాలూ లేవు. ఏ లక్ష్యాలూ లేవు. పాపం బామ్మకి తెలిస్తే ఏం అనేదో!'

ఏప్రిల్ 2003, పత్రిక ఉగాది ప్రత్యేక సంచిక

✦ ✦ ✦